P9_TA(2020)0014

Prebiehajúce vypočutia podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ týkajúce sa Poľska a Maďarska

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 16. januára 2020 o prebiehajúcich vypočutiach podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii, ktoré sa týkajú Poľska a Maďarska (2020/2513(RSP))

(2021/C 270/10)

Európsky parlament,

— so zreteľom na článok 2 a článok 7 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“),

— so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2018 o návrhu, ktorým sa Rada vyzýva, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ rozhodla, že existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená, zo strany Maďarska ([1]),

— so zreteľom na odôvodnený návrh Komisie v súlade s článkom 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ z 20. decembra 2017 týkajúci sa zásad právneho štátu v Poľsku: návrh rozhodnutia Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky (COM(2017)0835),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 1. marca 2018 o rozhodnutí Komisie aktivovať článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ so zreteľom na situáciu v Poľsku ([2]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2019 o kriminalizácii sexuálnej výchovy v Poľsku ([3]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 18. decembra 2019 o verejnej diskriminácii a nenávistných prejavoch proti LGBTI osobám vrátane zón bez LGBTI ([4]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2019 o situácii v oblasti základných práv v Európskej únii v roku 2017 ([5]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2016 s odporúčaniami pre Komisiu o zriadení mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva ([6]),

— so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie zo 4. apríla 2019 o návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch ([7]),

— so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie,

([1]) Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 66.
([2]) Ú. v. EÚ C 129, 5.4.2019, s. 13.
([3]) Prijaté texty, P9_TA(2019)0058.
([4]) Prijaté texty, P9_TA(2019)0101.
([5]) Prijaté texty, P8_TA(2019)0032.
([6]) Ú. v. EÚ C 215, 19.6.2018, s. 162.
([7]) Prijaté texty, P8_TA(2019)0349.

Štvrtok 16. januára 2020

— so zreteľom na štandardné úpravy postupu pri vypočutiach uvedené v článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, ktoré Rada schválila 18. júla 2019,

— so zreteľom na prijatie zákona poľského Sejmu z 20. decembra 2019, ktorým sa zaviedol súbor zmien zákona o všeobecných súdoch, zákona o najvyššom súde a niektorých ďalších zákonov; so zreteľom na žiadosť poľského Senátu adresovanú Benátskej komisii o vydanie naliehavého stanoviska k tomuto zákonu,

— so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,

A. keďže Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám, ako sa stanovuje v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“), v Charte základných práv Európskej únie a v medzinárodných dohodách o ľudských právach; keďže tieto hodnoty, ktoré sú spoločné členským štátom a ku ktorým sa všetky členské štáty dobrovoľne prihlásili, tvoria základ práv uplatňovaných osobami žijúcimi v Únii;

B. keďže jasné riziko vážneho porušenia hodnôt stanovených v článku 2 Zmluvy o EÚ členským štátom sa netýka výlučne daného členského štátu, v ktorom toto riziko vzniká, ale má vplyv aj na ostatné členské štáty, na vzájomnú dôveru medzi nimi a na samotný charakter Únie a základné práva jej občanov zaručené právnymi predpismi Únie;

C. keďže článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ stanovuje fázu prevencie, počas ktorej má Únia možnosť zasiahnuť v prípade jasného rizika vážneho porušenia spoločných hodnôt; keďže cieľom takýchto preventívnych opatrení je nadviazať dialóg s dotknutým členským štátom a predísť prípadným sankciám;

D. keďže Komisia a Európsky parlament uplatnili článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ v súvislosti s Poľskom a Maďarskom v nadväznosti na zistenie jasného rizika vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená;

E. keďže Rada doposiaľ zorganizovala tri vypočutia Poľska a dve vypočutia Maďarska v rámci Rady pre všeobecné záležitosti;

F. keďže fínske predsedníctvo požiadalo 11. decembra 2019 o písomné vysvetlenie údajného porušenia mlčanlivosti verejným činiteľom maďarskej delegácie podľa článku 339 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a článku 6 ods. 1 rokovacieho poriadku Rady o dôvernosti zasadnutí;

1. berie na vedomie vypočutia organizované Radou podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ ako reakciu na ohrozenie spoločných európskych hodnôt v Poľsku a Maďarsku; konštatuje so znepokojením, že vypočutia sa nekonajú pravidelne a nie sú štruktúrované a otvorené; naliehavo vyzýva chorvátske predsedníctvo a ďalšie nasledujúce predsedníctva, aby vypočutia organizovali pravidelne; zdôrazňuje, že vypočutia musia byť objektívne, založené na faktoch a transparentné a dotknuté členské štáty musia počas celého procesu spolupracovať v dobrej viere v súlade so zásadou lojálnej spolupráce podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ; odporúča, aby Rada v nadväznosti na vypočutia adresovala príslušným členským štátom konkrétne odporúčania, ako je stanovené v článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, a aby stanovila lehoty na ich vykonanie; poukazuje na to, že vzájomná dôvera medzi členskými štátmi sa dá obnoviť len vtedy, keď sa zabezpečí rešpektovanie hodnôt zakotvených v článku 2 Zmluvy o EÚ, a vyzýva Radu, aby v tomto smere aj postupovala; vyzýva členské štáty, aby rešpektovali prednosť práva EÚ;

2. vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že štandardné postupy pre vypočutia uvedené v článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ nezaisťujú Európskemu parlamentu rovnaké postavenie v súvislosti s predkladaním odôvodnených návrhov ako Komisii a jednej tretine členských štátov; pripomína, že článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ udeľuje rovnaké práva a procesné postavenie jednej tretine členských štátov, Európskemu parlamentu a Komisii, pokiaľ ide o začatie postupu; víta úsilie fínskeho predsedníctva o nadviazanie neformálneho dialógu s Európskym parlamentom a domnieva sa, že neformálny dialóg nemôže nahradiť formálne predloženie odôvodneného návrhu v Rade; trvá na tom, že Európsky parlament ani naďalej nedostal pozvanie na oficiálne zasadnutie Rady v zmysle práva iniciatívy a zásady lojálnej spolupráce medzi inštitúciami podľa článku 4 ods. 3 Zmluvy o EÚ; opätovne vyzýva Radu, aby v každej fáze postupu urýchlene a v plnom rozsahu informovala Európsky parlament;

3. vyjadruje poľutovanie nad tým, že vypočutia doposiaľ nepriniesli žiaden významný pokrok v týchto dvoch členských štátoch, pokiaľ ide o nápravu jasných rizík vážneho porušenia hodnôt uvedených v článku 2 Zmluvy o EÚ; konštatuje so znepokojením, že správy a vyhlásenia Komisie a medzinárodných orgánov, ako sú OSN, OBSE a Rada Európy, naznačujú, že situácia v Poľsku a Maďarsku sa od uplatnenia článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ zhoršila; poukazuje na to, že neschopnosť Rady účinne uplatniť článok 7 Zmluvy o EÚ naďalej oslabuje integritu spoločných európskych hodnôt, vzájomnú dôveru a dôveryhodnosť Únie ako celku; opakuje svoje stanovisko k rozhodnutiu Komisie uplatniť článok 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ, pokiaľ ide o situáciu v Poľsku, ako aj k svojej výzve Rade, aby podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ rozhodla, že v súvislosti s Maďarskom existuje jasné riziko vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je Únia založená; vyzýva preto Radu, aby zabezpečila, aby sa vypočutia podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ zaoberali aj najnovším vývojom a aby sa v rámci nich posúdili aj riziká narušenia nezávislosti súdnictva, slobody prejavu vrátane slobody médií, slobody umenia a vedeckého bádania, slobody združovania a práva na rovnaké zaobchádzanie; vyzýva Komisiu, aby v plnej miere využila dostupné nástroje, najmä urýchlené konania vo veci nesplnenia povinnosti a žiadosti o nariadenie predbežných opatrení na Súdnom dvore, na vyriešenie jasných rizík vážneho porušenia hodnôt, na ktorých je založená Únia, v súvislosti s Poľskom a Maďarskom;

4. konštatuje, že odôvodnený návrh Komisie týkajúci sa právneho štátu v Poľsku má obmedzený rozsah pôsobnosti; vyzýva Radu, aby preskúmala, ako sa v rámci súčasných vypočutí zamerať na riešenie podozrení z porušovania základných práv v Poľsku;

5. domnieva sa, že aktuálny vývoj prebiehajúcich vypočutí podľa článku 7 ods. 1 Zmluvy o EÚ opätovne pripomína okamžitú potrebu mechanizmu EÚ pre demokraciu, právny štát a základné práva, ako ho navrhol Európsky parlament, a to vo forme medziinštitucionálnej dohody, ktorý by pozostával z každoročného nezávislého, na dôkazoch založeného, nediskriminačného a rovnocenného prieskumu dodržiavania hodnôt stanovených v článku 2 Zmluvy o EÚ a odporúčaní pre jednotlivé krajiny všetkými členskými štátmi, po ktorom by nasledovala medziparlamentná rozprava a trvalý cyklus politík v oblasti demokracie, právneho štátu a základných práv v rámci inštitúcií EÚ; vyzýva v tejto súvislosti Komisiu a Radu, aby bezodkladne začali rokovania s Európskym parlamentom o medziinštitucionálnej dohode v súlade s článkom 295 ZFEÚ; opakuje, že mechanizmus musí dopĺňať a posilňovať, a nie nahrádzať prebiehajúce a budúce konania podľa článku 7 Zmluvy o EÚ;

6. opakuje svoju pozíciu k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o ochrane rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov v oblasti dodržiavania zásady právneho štátu v členských štátoch a vyzýva Radu, aby čo najskôr začala medziinštitucionálne rokovania;

7. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Komisii a Rade, prezidentom, vládam a parlamentom Poľska a Maďarska a vládam a parlamentom členských štátov.